

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K

Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedés.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.

Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Fogaras a haladás útján.

Századoknak a mulasztását, sztag-nálását és nemtörődömségét pár év alatt helyre hozni nem lehet. Jóleső örömmel konstatáljuk most, hogy Fogaras az Oltvölgyében rohamosan halad.

Kezdjük mindjárt a vasutnál.

Aki ismerte a tíz évvel ezelőtti állapotokat ottan, bizony az csodálkozhatik! Most kavicsos gyalogut, villanylámpákkal ellátva vezet oda s ma-már kényelmes sétáló helye a közönségnek, az ipusztria terjeszti ott áldásait és egész kolónia lett ott.

Oroszlán része van ebben szeretett főispánunknak elsősorban s azután Szenes Manó állomásfőnöknek, aki lázas tevékenységgel hat, alkot, gyarapít csak hogy felvirágoztassa azt a környéket.

Másodsorban örvendetesen látjuk, hogy az utcák kövezését megkezdték. A munkálatok láthatók a kórháznál s így nem sokára a Bethlen-utcát mint követ kirakott, kiburkolt utcát fogjuk üdvözölni.

Ime ezzel is lapunknak egyik régi óhaja, terve valósult meg. Az utcák kiköveztetése azonban ugy-e bár nem azt jelenti, hogy ezzel az utcák locsoltatása, öntözése megszűnik, korántsem!

Az utcák kikövezésével sok piszok megfog szünni a kiburkolt utcákon, nem lesz nyáron olyan nagy por, ősszel és tavasszal pedig sártenger; de ezzel még nem végeztünk, mert mikor eljön annak az ideje, föltétlenül megkell kezdeni a városnak az öntözést is.

Tavaly azt emlegették, hogy azért mult el az a locsoltatás, mert valami motort akarnak beszerezni a locsoltatásra. Vajjon beszerezték-e már azt?

Mi elengedjük szívesen azt a motort, csak öntöztessék az utcákat szárazság idején s ne bizzák a város közegészségét Jupiter pluvialisra, aki megszáván az agyon pótdázott polgárságot meg-megereszti olykor az ég csatornáit — és akkor — és akkor egy időre megszűnik megint a portenger s a polgárok lemondanak a locsoltatás keresztül viteléről egészen addig, míg újabb portenger nem támad.

Ne tegyünk már ugy mint tavaly t. i. hogy nyáron várva-várt kedves vendégeink voltak az itt manőverező katonaság személyében s éppen az ő ajkukról hallottuk elröppeni a szót: „hogy jó kis város lenne ez a Fogaras, csak ne kellene benne olyan sok port nyelni a lakosságnak!”

Szíveljük meg ezeket a szavakat, melyek a vendég ajakáról röppentek el és oldjuk meg már most a locsoltatás kérdését tavasszal.

Nem kell nekünk nagy befektetés, csak egy alkalmas locsoló hordó s ahhoz alkalmas szekér stb. . . s kész az öntözés.

Ad vocem alkalmas locsoló hordó?!

Ez a fontos ám, mert eddig is volt, de olyan szűken adta a vizet a szűrője, hogy csak a pornak a tetejét verte el mint a gyér, szitáló eső s a nap hevében pár perc múlva újra csak olyan por volt mint azelőtt. Lépjen akcióba a város Maron József polgártársunkkal, aki a nagyközség életében egy időben már olyan ügyesen és lelkiismeretesen végeztette az öntözést utcáinkon, úgy hogy akkor az ellen nem is volt semmi panasz.

Más városokban a locsoltatás kérdése olyan elemi dolog, hogy arra nem

is vesztegetnek olyan sok szót, nálunk fő pricipium, nehezen teremthető meg s így megköveteli, hogy a főhelyen foglalkozunk e higienikus tervvel. Reméljük azonban, hogy fölszólalásunk nem lesz kiáltó szó a pusztában, hanem meghallgatásra talál, elolvassák azt s az idén már végleg megoldják és elintézik az utcák öntözésének a kérdését Fogarason.

Harmadszor nagy tevékenységet fejt ki a város a vártér parkjának a kisélesztésével is. Ez is méltánylandó és elismerésre méltó!

Az ősi vár sorsa — mint látjuk a tárgysorozatból, a szombaton délután tartott városi közgyűlésen újra szőnyegre került. Valóban kíváncsiak vagyunk, hogy Fogaras eme büszkeségére milyen méltó sors vár a jövőben?!

Hallottunk olyan hangokat is, hogy a várat nem akarják lerombolni korántsem, csak átalakítani, renováltatni, kitaroztatni s ugy akarják ott majd elhelyezni a különböző hivatalokat.

Most erről többet nem írunk, fenntartjuk a szót városi atyáink részére s jövő számunkban reprodukáljuk, illetve regisztráljuk az elhangzottakat a várra vonatkozólag.

A mint láthatjuk tehát Fogaras a haladás útján van s minden telhető el kell követnie a haladás útján az iránt is, hogy a lélek, a szórakozás is találja meg a méltó helyét Fogarason. Fájdalom! közeli üdülő, kiránduló helye Fogarasnak ez idő szerint nincs, mert a Városliget csak kiépülőben van?

Minden lépést el kellene követnünk az iránt, hogy a Galac fölött levő hegyen, amelyen a szerpentin ut vezet egy kis kioszkot, mulatóhelyet létesítsenek.

Sirolin "Roche"

biztos hatású tartós köhögésnél,
alégutak hurutainál, hörghurut és asthmánál.
Influenza és tüdőgyulladások után a jóízű
Sirolin "Roche"-al való hosszabb kúra megvéd az összes
ártalmas következményektől. SIROLIN "Roche" oldólag és
fertőtlenítőleg hat; elősegíti az étvágyat és emésztést.
Szíveskejjék a gyógyszertárakban határozottan Sirolin "Roche"-t kérni.

A szerpentin utat be kellene ültetni arra alkalmas, árnyat adó terebélyes fákkal, a hegy tetején szintén fákat kellene ültetni a mulatóhely körül s ez így a fogarasi közönségnek nagyon kellemes, szórakozó helye lenne idővel. E tekintetben érintkezésbe kellene lépni Galac község előljáróságával s karöltve keresztül vinni ezt a nélkülözhetetlen, kedves, szép kilátású üdülő helyet.

A régi időkben vár volt annak a dombnak a tetején, a szántó-vető emberek még most is találják ott kötörmeleket, olyan köveket, melyek a fenti tényre engednek következtetni.

Ez a terv nem látszik olyan kivihetetlennek. Az ut, a gyönyörű, jó karban tartott szerpentin ut megvan, csak fákat kellene az ut mentén ültetni, a domb tetején szintén s ott egy kis egyszerű mulatóhelyet s készen volna az egész.

Más városok rögtön megragadnák az alkalmas helyet s mindent elkövetnének az iránt, hogy a most rideg, kopár galaci dombot kellemes üdülő, sétáló és mulató helyé varázsolják, ahonnan olyan fönséges kilátás nyílik a fogarasi havasokra s ott szívatná a kiránduló közönség az este felé arra tóduló ózondus levegőt, melyet a havasok ontanak naplemente után.

Ezen korántsem azt értjük, hogy a szegény szántó-vető emberek földjeit elvegyük, mert arra nincs is semmi szükség;

mindössze a domb tetején kellene csak annyi hely, ahol egy kis fásítást és mulatóhelyet lehetne építeni.

És akkor idővel két szórakozó helye lenne Fogarasnak nyáron: a városliget s a galaci hegy.

Meditáljunk ezen s ha megvalósítható kövessünk el mindent, hogy a fáradt lélek, a gondszántotta agy is találja meg a maga gondüzőjét, szórakozó helyét Fogarason! **Halmi Gyula.**

Botta Anna ünneplése.

Megnyilatkozásában impozáns, hatásában meleg és őszinte módon adott kifejezést Fogaras társadalmának annak az igaz nagybecsülésnek és tiszteletnek, amit *Botta Anna* nyug. áll. polg. leányiskolai igazgatónő iránt érez. Alkalmas volt a tisztelet és szeretet bizonyítására az áll. polg. leányiskola tanszünetében, amidőn március 24-én délelőtt 1/2-12 órai kezdettel Fogaraszármegye székházának nagytermében diszgyűlés keretében bucsuzott érdemes, volt igazgatójától, annak nyugalomba vonulása alkalmából.

Már 11 órakor valóságos népvándorlás képét mutatta a vármegyeházához vezető Bethlen utcai aszfaltjáró. Anyák leányaikkal, öregek és ifjak, férfiak és nők, gyermekekkel vegyesen mentek a diszgyűlésre, hogy elbucuzzanak *Botta Annától*. A nagy terem zsúfolásig megtelt az ünneplő közönséggel. Együtt mellet szorongott ott ülve és állva Fogaras egész társadalmának, a helybeli és vidéki volt tanítványok nagy tömege, betöltve a termet és a karzatot teljesen. A közönség tulajdonképpeni része hölgyekből állott, de ott láttunk azért a férfiak között vallás- és nemzetiségi

külömbőség nélkül minden vezető férfit. Tanszüneteket, papokat és a kösület minden, számottevő tagját. Mikor azután a kösületben álló főispáni pár is megjelent, azonnal megkezdődött az ünnepély.

Az emelvényen álló hosszú, zöld asztalnál helyet foglalt jelenlegi igazgatója, *Sárosy Károly* vezetése alatt az áll. polg. leányiskola tanszünete. Az asztalfőn *Radvány Ferenc dr. kir. tanfelügyelő és Major Károly dr. áll. főgimn. igazgató, gondnoksági elnök* foglaltak helyet. Élénk figyelem között nyitotta meg az ülést a kir. tanfelügyelő, felkérve öv. *Borosnyai Béláné, Wenk Ágostonné* urnőket, mint régebbi tanítványait az ünnepeltnek és *Dr. Virág Károlyné és Hevér Vilma* urnőket, mint a tanszünet tagjait, hogy az ünnepeltet a diszgyűlésre meghívják. Rövid idő múlva a küldöttséggel együtt megjelent *Botta Anna* ny. igazgató a teremben és szeretetteljes éljenzéssel fogadta a nagyszámú, díszes közönséget. Az ünnepelt az asztalfőnél foglalt helyet. Erre mély csendben kezdette meg az intézet régi és mostani növendékeiből *Ábel Janka* tanítónő szakavatott hozzáértésével összeválogatott és pompásan betanított alkalmi ének a gyönyörű megnyitó éneket, amelynek precíz előadása és a finoman illeszkedő, de azért vezető zongorakíséret *Ábel Janka* buzgóágának és hozzáértésének fényes tanujele.

Radvány Ferenc dr., kir. tanfelügyelő emelkedett ezután szólásra és üdvözlővén az ünnepeltet, Fogaraszármegye közigazgatási bizottságának megbízásából és a maga nevében is a legmelegebb elismerés palmaágát nyújtotta át szép beszédében a lelkiismeretes, szorgalmas és igazán hivatásának élő, kitünő nőnevelőnek. Aki ezelőtt 34 évvel, amikor itt ezt az intézetet megnyitották, az 56 pályázó

TÁRCA.

A szép Jolánta.

Írta: Mátyás József.

A „Fogaras és Vidéke“ eredeti tárcája.

Jó kedvű csoport haladt a Pásztorbükk felé. Termetes cselédleányok pincetokban borral és ásványvizzel telt palackokat cipelnek, jóval utánuk uri társaság, tréfálódzva halad. A bájos *Krausz Jolánta* viszi a szót. Kiváló élceivel gyakran sakkba szoritja a társaság tagjait. Karcsu termetét egyszerű, szürke ruha takarja, a hatalmas, pipaccsal díszített kalap alól rózsás arc kandikál elő, mint számóca a levele alól. A kanyargós erdei utat kétfelől apró gyertyán és boróka cserjék szegélyezik. A mohos talajból áfonya bokrok kínálják hamvas, fekete bogójukat, közülök körtikék csilingelnek kicsiny, májusi gyöngyvirághoz hasonló fürtjeikkel, néhol a turbán liliom büszkén tolja magasba kábitó illatu kelyheit.

Itt, ott forrás vize szivárog át az uton s a nedves helyeket világos kék pillék szárai lepik be, melyek a közeledőktől felröppennek, gomolyagba verődnek s könnyed, cikázásszerű lebegéssel suhannak tova. Az ut tisztaság, alig észrevehetően emelkedő térségre vezet, középen *Báthori András* erdélyi fejedelem emlékére épített csinos kápolna áll. Elszórvá szomorú nyírfák bolongatják sötétzöld lombjukat, mintha siratnák a szentdomokosiak tettét, kik a menekülő fejedelmet,

a főpapot kivégezték. A kápolnától nem messze magános jel áll, mutatja a helyet, hol a szomorú történet lejátszódott. Ide tartottak a szórakozni vágyók. A társaság férfi tagjai borozgattak, beszélgettek, a nők alig pihentek meg, már az erdőbe távoztak virágot tépni. A szép *Jolánta* is velük volt. Gondolataiba mélyedve tépte a virágokat, minél beljebb hatolt, annál több vadvirágot talált s annál távolabb esett barátnőitől. Már igen sok virágot szedett s csak akkor eszmélt, hogy a hölgyek közül senki sincs közelében. Izgatottan szaladt vissza azon a helyen, hol a virágokat szedte, a virágok nem mutatták, hisz azok olyan egyformák voltak mindenhol, a fák is nagyon hasonlóak voltak egymáshoz, jelt nem mert adni, mert félt, hogy közel van a csoporthoz és kinevetik. Hosszu ideig szaladgált hegyre föl, völgybe le, szíve hevesen dobogott, mintha ki akart volna ugorni helyéből s majd elláncadva, kétségbeesetten hívta a segítséget. Már nem tudott szaladni, a félelem némi erőt adott és mind mélyebben hatolt az erdőbe. A fenyők rejtelmesen susogtak, de ez a zsongás még inkább megrémítette, közeledett az este, folyton segítségért kiabált, nem volt bátorsága megpihenni, mert akkor a susogást ismét hallotta. Amint így kimerülten lépked, egy ifjú vadász toppan elébe. „Jó estét nagysád!“ a segítség hívást hallottam, bizonyára eltévedt az erdőben, különben nem lehetne itt magánosan ilyenkor! Igen, eltévesztettem az utat, a kirándulótól mi nők eltávoztunk virágot keresni, akaratlanul távol estem tár-

saimtól s mint Ön láthatja nem juthatok ki az erdőből, már régen bolyongok a hegyek közt!

Ha csak ez a baj, azon könnyen segítünk! — bocsanat még nem is mutatkoztam be — *Förster Tivadar* vagyok!

— *Krausz Jolánta!*

— Enyém a szerencse, *Nagysádnak* tudom nem kellemes a helyzet, nagyon kritikus egy fiatal ember társasága ilyenkor, de Ön most kénytelen segítségemet igénybe venni!

— Oh igen, bizom az Ön lovagiasságában és remélem a helyes utra fog vezetni!

— Készséggel kalauzolhatom Ont azonnal és nagyon örülök, hogy ily bájos hölgynek szolgálatot tehetek, de talán jó lesz egy kissé pihenni és úgy indulnánk utnak!

— Induljunk azonnal, hogy mielőbb hazajuthassak, mert szüleim nagyon aggódnak eltűnésemen!

— Menjük hát! . . . Csak erre tartson *Nagysád!*

A vidék legkalandvagyóbb ifjút hozta össze a végzet *Jolántával*, de az a szép leány első látásra elbűvölte. Nem gondolhatott itt kalandra. A kecses termet, az aranyszínű haj, az alabástrom vállak és gyönyörű arc, az igéző szemek egyszerre juhászodottá, szeliddé varázsták a bánya-mérnök fiát. Nemsokára taposott ösvényen voltak, megkerültek egy emelet magasságu sziklát, átszáltak az Olthoz, átmentek fölötté egy bürün s járt uton voltak.

— Köszönöm a segítségét, továbbra nem tartóztatom, megpihenek, azután magamra is hazatalálok! . . . pihegte *Jolánta.*

közül egyes-egyedül tudta okmányokkal igazolni polg. iskolai tanítónői képesítését. Magvas beszédben mutatott rá az elvégzett óriási munkára, amit ő közvetlenül csak félévig tapasztalhatott ugyan, de elődei hivatalos írásaiból látja az elismerést és nyoma van a példás rendnek, amit az ünnepelt mindig produkált. Őszinte elismerése során így kiáltott fel: „le a kalappal az igaz érdem előtt, — tehát le a kalappal Botta Anna előtt, aki a legteljesebb mértékben kiérdemelte az elismerést.”

Meghatottan, szerényen, de szóközi vevvel köszönte meg az ünnepelt a jóleső, elismerő szavakat. Hálás szívvvel fogadta a kir. tanfelügyelő részéről is és az ő közvetítésével a vármegye elismerését és életének kedves emlékei közé sorozta azt. Nyugodt lelkiismerettel távozik az iskolától, mert a kötelességét legjobb tudása szerint teljesítette és ez megnyugtatta őt. Külön megköszöni Széll József főispán hathatós támogatását és érdeklődését, amellyel az intézet iránt viseltetett.

A közönség éljenzése után Major Károly dr., gondnoksági elnök a gondnokság nevében fejezte ki elismerését Botta Anna működése felett. Mire az ünnepelt rövid, de találó szavakban köszönte meg a gondnokság támogatását, amelyben őt működése közben segítette. Köszönetet mondott azért is, hogy a gondnokság nem csupán az előírt anyagi ügyek felett gyakorolta kötelességét, hanem az iskola szellemi élete iránt is érdeklődött és nehéz munkájában segítette őt és így állt azután elő a szíves és bizalmas viszony az iskola és a gondnokság között.

Az intézet jelenlegi érdemes igazgatója: Sárosy Károly gyönyörű beszédben méltatta ezután elődje érdemeit. Nagyhatású, kerekded szerkezetű, remek hasonlatokban gazdag beszédében rámutatott a tövises pálya nehéz-

ségeire, amelyeket játszva győzött le az Isten jóvoltából való, rátermett, igazi pedagógus. Akinek tapintatos modora, a gyermekek iránt érző, meleg szíve, mindig megtalálta a legjobb utat, amely az eredményhez vezet. Beszéde során megváltoztatja a latin közmondást, hogy „Quem dii odere, paedagogum fecere”, — mert ez esetre az illik, hogy „akit az istenek szeretnek, tanítónak teszik”. Szerették Botta Annát az istenek és tanítónak tették, mert erre a pályára volt ő predesztinálva.

Az ünnepelt meghatottan fogadta érdemes utódja meleg szavait. Büszkeséggel tölti el szívét, hogy kiváló utódjának mindent rendben adhatott át és hogy úgy az oktatás, mint az adminisztráció terén kiérdemelte ilyen hozzáértő, szakember elismerését is. Kéri nagyrabecsült utódját, hogy tartsa meg az ő munkásságát ezután is jó emlékezetében és vezesse az ő szeretett, drága virágos kertjét, ápolja az intézetet az ő lelkiismeretes tudása szerint s vigye továbbra is a siker felé.

Eddig is gyanus szepegés hallatszott a közönség soraiból. Mikor azonban a tantestület egyik rokonszenves, kedves tagja: Cirják Hermin állott fel és megcsókolván bucsuzó igazgatónőjét, igaz, jó barátnőjét, könnyező szemekkel kezdte beszédét, — a jelenlevő hölgyek egytől-egyetig elérzékenyeden és sirva hallgatták végig a remek beszédet, amelyet természetes kedvességgel, közvetlenül és szeretetteljes hangon mondott el a közkedveltségű, kedves tanítónő.

Rámutatott a nehézségekre, amit le kellett győzniök. Mert hiszen olyankor jött ide Botta Anna, amikor itt még az volt a vélemény, hogy: „Kár az asszony nép fejét hiábavaló tanúlással megzavarni”. Akkor jött ide, amikor még vajmi kevesen bírták a

magyar nyelvet a növendékek közül és a szeretetteljes szigor, az igazságosság és a kitünő előadás csakhamar lefegyverezte a pajkosságot és lustaságot. Vázolta a szónok, az együtt végzett munka terheit és gyönyöreit. A szeretet, a bizalom az eredményért való nemes versengés édességét, ami a tantestületet összekötötte.

A szónok szerényen elhallgatta, ám e sorok írója tud arról, hogy Ábel Janka, Botta Anna és Cirják Hermin egy időben versenyeztek és csak természetes, hogy a nevelésügy és a tanítványok haladása nyert e nemes versennyel. Elmondotta Cirják Hermin azt a céltudatos energiát, amivel Botta Anna ezt az intézetet folyton fejlesztette és virágzóvá, elsőrendűvé tette. A pénzügyi alapítványok létesítését, a beruházásokat, a továbbfejlesztést. Szóval egy egész értékes életet áldozott hivatásának. Könnyes szemekkel konstatálta, hogy a régi vágy: a célszerű, új iskolaépület beteljesedett, de szomorúan kezdették meg az új iskolai évet, mert segítő, szerető vezetőjük, már csak az ajtót nyitotta meg és maga kívül maradt. Az Isten áldását kérte kedves, volt igazgatónőjére, hogy az élhessen most már imádott, édes anyjának és tartsa meg szeretetében, igaz barátságában továbbra is a tantestület tagjait, kik fájó szívvvel válnak meg tőle és emlékül arcképes díszes albumukat adják át.

Szeretettel bucsuzott Botta Anna is a kedves segítő társaktól. Könyekig meghatottan köszönte meg azt a szeretetet, megértést és bizalmat, amivel megédesítették életét és megkönnyítették munkáját. Valóban a legkönyösebb lélek is megindultan hallgathatta végig ezt a kedves és nemes bucsut. Igaz szívből fakadó éljenzés kísérte a vég-szavakat.

Most Várnai Sándorné erdőtanácsosné állott az ünnepelt elé és mint volt tanítvány, majd igaz jó barátnő, vett bucsut a távozó igazgatónőtől. Valóban megható jelenet volt, amidőn a fogarasi társadalom ezen előkelő tagja megköszönte a maga és két leánya nevelését, tanítását a jó tanítónőnek. A régi tanítványok nevében beszélt és a szeretetük jeléül olajba festetett, szép, nagy arcképet a jelenlegi igazgató gondjaira bízva adta át az intézetnek. E szavakra lehullt a lepel az arcképről, amely hivatalosan lesz a derék és lelkiismeretes munkát jelképezni az iskola falain.

Botta Anna e napon is bebizonyította kitünő szóközi képességét. Megint találó szavakkal mondotta el háláját. Büszkévé teszi az a tudat, hogy ilyen derék honleányokat, jó, házas nőket és gondos anyákat nevelt és hogy nincs talán Fogarason, sőt a környéken se olyan ház, amelyben tanítványai ne laktak. Fogaras majd minden derék családjában az ő általa nevelt nők boldogítják szüleiket, férjüket, gyermekeiket és ő örömmel látja az ő kedves virágos kertjét nőni, sokasodni. Köszöni a megtiszteltetést és kéri kiváló utódját, hogy arcképével ugy disszite az intézet falát, ha az a lelkiismeretes munkát fogja ott jelképezni.

Bájos jelenet következett most. Fehér ruhás, kedves szőke gyermek lépett az emelvényre, kezében virág csokorral, amelynek remekül himezett fehér szalagján a továbbképző tanfolyam derék vezetője: Hevér Vilma és őt szorgalmas tanítványa: Benedek Anna, Krausz Paula, Lessman Ella, König Frida és Langa Viktória dolgozott. Rednik Erzsike az áll. polg. leányiskola növendéke

— Kérem Ön most itt nem pihenhet, az éj hüvös, Ön átmelegedett és meghülhetne, hanem ne legyen ellenére, kapaszkodjék karomba, már nincs távol a község, Önök amugy is ezen a szélen laktak, majd odasegitem!

— Mit szólnának, ha engem ilyenkor az Ön társaságában látna valaki!?

— Az most nem törhetik, észrevétlenül megközelítjük az Ön otthonát, nem láthatnak meg, mert nagyon sötét van, az esetről pedig senkit sem világosítunk föl!

Jolánta nehézkesen lépkedett, nagyon kellett támaszkodnia, hogy össze ne roskadjon. Mikor Tivadar a selymes haj illatát érezte, a vér lázasan lüktetett ereiben a gondolatai úgy elkalandostak, hogy megrezsent, mikor Jolánta megszólalt: „Itthon vagyunk!”

Tivadarnak nehezebbre esett a válás, az álmodozás igen rövidnek tetszett Jolánta közelében. Távozásakor hosszasán csókolta meg a leány kezét. A mama örvendően fogadta Jolántát, de ő azonnal szobájába vonult. A kirándulók férfi tagjai is megérkeztek és üdvözölték Jolánta visszatérésén.

Reggel az egész család talpon volt, már a reggelinél ültek s Jolánta még akkor sem jött szobájából. Azt hitték, hogy a fáradalmakat akarja kipihenni. A déli közeledett s még nem adott életjelet magáról, mamája a szobába nyitott: „Jó reggelt Jolánta, hosszan aludtál!” „Tivadar... madárdal... erdő...” suttogta Jolánta s ujjával a takarón babrált. Arca kipirult a láztól, hófehér keble kikíváncsiskodott a takaró alól, gyönyörű haja kuszáltan hevert a duzzadó párnákon.

— Jézusom!... Jolánta édesem, te nagyon beteg vagy!... azzal rohan az ebédlőbe, hol a cseléd terítéssel foglalkozik.

— Klári!

— Parancsol nagyságos asszony!

— Beteg van a háznal, siess...

„Azonnal hívom Dömötörnét!”... vág a szoba a tudatlan cseléd.

— Ördög vigye a kuruzslódat, Petrovski doktor urhoz mégysz és mondd, hogy nagyságos Krauszné asszony beteghez hivatja, jöjjön azonnal!... Még itt vagy!... Sarkad erre!

„Mégis csak jobban hisznek az urak a méregkeverésben, mint az imádságban, pedig azt a pirulát meg nem tom micsodát erősen meg kell nekik fizetni, Dömötörné ángyom egy óráig es elimádkozik a beteg felett, osztán még kenőcsöt es ad két piculát!” — mormog a babonás cseléd.

Megjött az orvos, a nagyfokú láz csakhamar csökkent, néhány nap múlva, ismét egészségesen sétált Jolánta a gyümölcsösben. A mérnök fiával való találkozását eltárgyalt, s így nem tudhatták, hogy lázas állapotában a Tivadar nevet miér emlegette. Nemsokára táncostélya volt a balánbányai előkelőségek s a fiataloknak táncközben alkalmuk nyílt érzelmeik közlésére. Ősz végén Jolánta és Tivadar eljegyzését ülték, csak akkor tudott meg a kaland, melyet a boldog vőlegény örömmel mesélt el.

(Folytatjuk.)

bucszott kedvesen a szeretett jó „Anna-nénitől.” Ártatlan gyermeki szívének egész melegsége szétáradt a teremben, amint elmondotta, hogy azt az édes kapcsot, a hálás szeretet erős kapcsát sohasem lehet szétszakítani, ami őket a kedves, jó Anna néniökhöz fűzi. Meglepő bátorsággal, minden zavar nélkül, szépen mondotta el beszédét a kedves leányka.

Magas szárnyalású beszédében válaszolt „Anna néni” a „jó tanítvány”-nak. Utmutatást az életre, jó tanácsot, szeretetteljes szavakat hallottak a növendékek e gyönyörű beszédben. Kérte a kedves gyermekeket, akik élete örömét képezték, tartsák is meg fogadásukat, hogy követni fogják Anna néni utmutatását. Mert a jó gyermek erős elhatározása kihát az egész életre. „Lássá edesem, — mondta — mikor Anna néni egészen kicsiny gyermek volt, egyszer látta, hogy az ő imádott édes anyja busul, mert sok a gondja. Erre így szóltam: Ne busuljon édes anyám, mert én olyan jó leszek, hogy azt még a király is megtudja és úgy viselem magamat, hogy az Isten megsegít és még akkor sem hagyom édes anyámat éhezni.” Mint tudatlan, kis gyermek, így akartam kifejezni azt, hogy mindig szorgalmas, lelkiismeretes, munkás leszek, hogy levehessem vállairól a gondot és öregségére gondolhassam. Megsegített az Isten, beválhattam szavamot. Tartsák meg maguk is ígéretüket és akkor Anna néni boldog lesz és büszke az ő jó kis leányaira.

Az alkalmi énekkar gyönyörű éneke fejezte be az ünnepélyt. A remek, alkalmi énekszámokban Madácsi Gyuláné és Zsiga Máténé — szintén régebbi tanítványok — elragadóan szép szólószámokat énekeltek, a legteljesebb tetszést váltva ki a közönségből művészi énektudásukkal.

Ezzel a szép akkorddal ért véget az ünnepély. A közönség soraiból számosan körülvették most Botta Annát és üdvözölték melegen és szeretettel. A tavaszi napsugárnak pedig ugyancsak volt dolga, felszárítani a sok könnyet, amit a bájos jelen voltak szemében a meghatottság fakasztott, e bensőségletes, szép ünnepen, ahol az igaz érdem, a szerény és csöndes munka ünneplésével az abban résztvevők magukat tisztelték meg, mert a mai önző, rideg korban, egy minden érdek nélkül való, meleg, szeretetteljes, szép cselekedetben vettek részt, meghajtván az elismerés zászlóját az igaz érdem előtt.

Hétfőn, az ünnepély után való nap ért le Botta Annához a vallás- és közokt. miniszteriumból a következő okirat:

„A magyar királyi vallás- és közoktatásügyi minisztertől. 34.907. szám. Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy Tekintetességednek, midőn a tanügy terén töltött 34 évi buzgó működés után jól megérdemelt nyugalomba vonul, a nemzeti nőnevelés érdekében kifejtett érdemes és eredményes munkásságáért elismerő köszönetemet nyilvánítsam. Budapest, 1912. évi március hó 12. Zichy.”

E magas helyről jött szép elismerés igazán méltó módon fejezi be ezt a gyönyörűen megfutott szép pályát. Mondanunk sem kell, hogy a levelek és üdvözlő táviratok egész tömegét szállította a posta az ünnepeket. Táviratban üdvözölte Botta Annát: Gyöngyösy sz. felügy., Szeremley tanf., Kósa miniszteri iskolalátogató, Váro tanfelügyelő, Prokupek Sámuel pápai kamarás, prelátus,

Dr. Bilinszky tanítóképző igazgató, Szentimrei áll. főgimn. igazgató, Gyulay Sándor keresk. isk. igazgató, a Szeben-, Hunyad-, Fogarasmegyei Polg. Isk. Kör, a nagyszebeni áll. polg. leányiskola és a volt kartársak és tanítványok nagy száma.

Levélben emlékeztek meg róla Szabó Elemér, Lőrinczy Dezső, Hajtman Pál, P. Simon Jenő, Vécseyné Jankovich Lujza, Dr. Radvány Ferencné, — aki gyöngéd figyelemmel, 34 szép virágot fűzött oszkarba, jókívánságai tolmácsolásául. Széll József vármegyénk főispánja még január hó folyamán, meleg, elismerő sorokat írt Botta Annának. Dr. Radvány Ferenc tanfelügyelő pedig hivatalos levélben fejezte ki elismerését. A tanítványok kartársak és jó barátok egész serege üdvözölte levélben is szeretett tanítónőjét, a derék kollégát és jóbarátot, aki nemcsak szóval, hanem tettekkel is utmutatást adott a jótékonyágban. Így, a rengeteg számú kisebb adakozás mellett felemlíthetjük a 400 kor. értékű szószerk terítőt a r. kath. templomban. 50 koronás adományát az utcakövezéshez, 500 koronával járult a szegénysorsu tanulókat segélyező alaphoz és 200 koronával a tanító alapítványhoz.

Ime, ezeket tudva, a szó szoros értelmében el kell ismernünk, hogy Botta Anna méltó az igazi jó tanító címére, mert tehetősége is volt hozzá, amit bizonyít, hogy elemi iskolás korától mindig kitűnő tanuló volt. De szerette is pályáját és olyan nagyra becsülte, hogy egy egész, értékes életet áldozott rá. Gyönyörűen megfutott pálya legazobb befejezése volt ez a meleg és impozáns ünneplés, amelynek minden mozzanatán az érdeknélküli, igaz szeretet zománca ragyogott.

Halmi Gyula.

Városrendezés.

Az a nagy kulturális törekvés, amely minden vonalon jelzi, jellemzi korunk megváltozott gondolatvilágának alkotó és módosító erejét, egy speciális művészetben csúcsosodik ki, ahol kapcsolódik a plasztika két ellentétes tényezője: a helyes térbeosztás s ornamentika; és ez az építészet! Nem akarok azonban hosszasan időzni e fogalom elvont művészeténél, mert céлом az általánosított elvek tömkelegéből kiragadni mindazt, mi a helyi viszonyok alkalmazásával éppen idevágó, sőt azt mondhatnám: stilszerű. Az építészet, a modern építészet kettős cél szolgálatába szegődik. Az egyik: az egyéni érdek és kizárólagosan a lakóhely praktikus és kényelmes voltára törekszik. A másik: közérdek, mely felkarolja az összesség egyéni izlésének harmóniáját és összegezi azt kulturális és művészeti szempontokból s ez: a városrendezés, a térbeli kapcsolatok sajátos politikája! Én, csak az utóbbi cél monumentális érdekeit boncolgatom és így egyelőre kiesik cikkem keretéből: a lakóhely speciális jellegének bírálata.

Érdekes, hogy mily messze menő és részarányos elvi okok készítetik a térbeli kapcsolatok politikáit, hogy a századokon át elhanyagolt külső képét

a városoknak rekonstruálják, azaz rányomják mindenikre a vidék, a lakosság, az éghajlat jellegzetes voltát. Első sorban is az átalakulást kereskedelmi és ipari érdekek kockáztatták meg. A szimmetria, mint batásos tényező közrejátszik a gazdasági kérdések lebonyolításával. Másodsorban pedig: az izlés általános reneszánsza, mely szereti mindenben a nemes egyszerűség imponáló hatását.

Mi, kik a hősipkás havasok tövében élünk, most kezdjük rendezgetni kis városunkat; cicomázzuk, becézgetjük és ezzel első tanujelét adjuk művészi érzékünk — sajnos — egy kissé tompított voltának. Ismerjük, tudjuk az általános szép, a plasztika szabályait, élünk is velük, de többnyire helytelen alkalmazással. Keressük a jót, de tulságba visszük akaratumkat erkölcsi és anyagi erőnkön és amellet mellőzzük a kézzel fogható, egyszerű, stilszerű dolgok létesítését. Más okból indulunk ki, hogy a magunk érdekeit huthatósabbán támogassuk, de az első zürzavaros pillanatkor elveszítjük a talajt lábunk alól.

Már eleve kijelentem, hogy semmi sértő szándék nem vezet, ha netalán megkritizálom városrendezési politikánkat. Én tisztán egyéni, szerintem helyes véleményemet terjesztem elő, a köz érdekeit tartva szem előtt.

A városrendezést sok jóakarattal, de céltalanul intézték. Kitérték céljukat, de elfeledték tervezetüknek megalakítását. Majd itt, majd ott tettek kötetést egy-egy sajtó sebre, amely egy ideig behegedt, hogy rövid idő multával újra felszakadjon. Nem bíralták, nem mérlegelték a helyszíni viszonyokat kellően, illetőleg oly intézkedéseket végeztek, amelyek a közérdeket nem elégitették ki. Nem mondom azt, hogy méltányosságból lehetetlen gyökeres átalakításokat végezni, hanem igenis állítom, hogy méltányossági szempontokból nem szabad egy város becsületes, tetszetős, reális fejlődésének útját állni!

De hagyjuk az általános szempontokat, bár kétségtelen, hogy a városrendezésnél az általános szempontok a mérvadók. Tekintsünk szét magán a városrendezésen, az átalakító munkálatokon. Minden rekonstruálás az esztétikai izlésnek megfelelően igyekszik a szimmetria irányelveknek lehetőleg eleget tenni. Nyíl egyenes utcák, arányos házak, csinos, kellőleg rendezett háztömbök képezik a városrendezés első munkálatait. Kiküszöbölni lehetőleg minden cik-cakságot, elvágni, kitölteni a forgalmi akadályokat s csökkenteni az áránnyalanságokat. Minálunk ilyen szempontok nem érvényesültek. Tény, hogy a városnak nincs egyetlenegy egyenes utcája sem. Nem igyekeztek

hiszajátítással, szabályrendelettel befolyásolni az utca képét. Élénk példa rá nagyvárosiasan szólva „körutunk“ a Vártér rendezetlensége. A három oldalról félig-meddig megfelelő utcarész az Olt felé eső részén hirtelen kiszélesbül, ugyazólván hátratulódott, bár elég alkalmas és pusztá terület hever a hátratul ház-sorok előtt parlagon. Viszont a szomszédos új sétatéri oldal, — amelynek befásításával már évek óta vajudnak, — egyenes háztömbök előtt ivelve fut tova, nem csekély bosszuságára a szemlélőnek, aki csodálkozva nézi azt a közönyt, a mellyel ennek a szép városrésznek külső képét, külső elrendezését elrontották.

Hasonlóan hibás a Zejk-utcai patakmeder irányítása, a széles árok teljesen haszontalan kanyargós betonozása. Könnyű szerrel lehetett volna az uttestet egyenes irányba vonni és a patak medrét betontetővel ellátni. Egyszóval az Árpád-téri eljárás csekély módosítással itt is nagyon bevált volna! És itt nem mulasztatom el megemlékezni a városrendezés egyetlen sikerült alkotásáról, az Árpád-tér helyes és tetszetős átalakításáról. Sajnos, a szomszédos Bruckenthal-utcai patakocska medre már nincs ily korrekt határok közé szorítva, bár ez az uttest volt Fogarasnak első kövezett utcája, de oly gyatra, silány munka az egész, hogy a legkisebb esőzésre már sártengerré válik, ami nem is csoda, mert agyaggal van betakarva. Nem akarom a piac aránytalanságát vázolni, mert szerény cikkem keretében nem terjeszkedhetem ki minden egyes fázisára a rendszertelenségnek, hanem utalok most aszfaltjárdáink tarthatatlan voltára, amelyek szintén szkrupulózis rosszak.

De nem folytatom a városrendezés térbeli alaktalanságainak és fogyatékoságainak felsorolását. Azt hiszem rátérhetek a városrendezés ugynevezett ornamentikai hiányosságainak aposztrofálására is. Meg vagyok győződve, hogy kevés város van széles e hazában, amelynek oly kevés, igazán külsőleg is szépen konstruált épülete lenne, mint a mi kies fekvésű, de építés művészeti szempontból agyonütött Fogarasunknak. Minálunk nem törődnek a külső dísz, a külső házalakulat tetszetős, nemes formájával. Otromba háztömbök, bamba rossz ablakok merednek majdnem minden épületről felénk, mert a terület átvizsgáló városi bizottság nem fektet súlyt művészi célokra.

Csak egy példával igazolom ebbeli állításomat. A mostan épülő unitárius imaház valóságos abszurdum. Hogy népies szólással éljek: nincs se füle, se farka! Az hiszem, ilyen közcélokat szolgáló épületnek törekednie kellene valami imponans külsőt adni, nehogy valaki

félremagyarazza ezt a szinte új templomstilt . . .

De nem folytatom tovább fejtegetésemet. Lezárom a rendezés hibás aktáit. A multon már nem lehet segíteni, lapunk most csak a jövő felé irányul, hogy megalkossuk városi átalakulásunk művészi munkáját. Ne dolgozzunk csak akarattal, hanem ésszel is, reális élettapasztalatokból, mert ott ahol e kettő egyesül, a kulturális törekvések minden tekintetben diadalmaskodni fognak.

Homo novus.

H I R E K.

— **Lelkigyakorlatok.** A lelkiGYakorlatok a róm. katolikus híveknél: hétfőn d. u. 6 órakor kezdődnek és kedden, szerdán d. e. 9 órakor, d. u. 6 órakor folytatva Nagycsütörtökön reggel a szent-áldozással fognak végződni. Ezt mihez tartás végett közöljük a róm. kath. hívekkel.

— **Kitüntetés.** Dr. Szentirmai Imréné, áll. főgimnáziumunk egyik tehetséges tanárának neje, az elmúlt héten Budapesten a tanári szakvizsgálatot kitüntetéssel tette le. A kiváló tehetségű fiatal asszonynak a magyar és a történelem a szakja és mivel még csak a pedagógiai vizsgálata van hátra, remélhetőleg nemsokára a női, középiskolai tanárok száma egy kiváló taggal fog szaporodni.

— **Halálozások.** Résztvétel értesültünk, hogy Grün Sámuel és családját ismét súlyos csapás érte. Fia: György József, életének 37-ik évében, március hó 27-én rövid szenvedés után elhunyt. Temetése márc. 29-én d. u. 2 órakor nagy részvét mellett ment végbe. — Résztvétel értesültünk arról, hogy Metter János állatorvos, — aki városunkban Patak Manó távozása után rövid ideig lakott, — életének 27-ik évében elhunyt. A fiatal élet kialakása mély részvétet kelt ismerős és ismeretlen emberben egyaránt.

— **Műkedvelő-előadás Sárkányban.** Mindannyiunk által előnyösen ismert, agilis Iparos Ifjaink e hó 24-én Sárkányban nagy-sikerű műkedvelői előadást tartottak. A község háza nagyterme teljesen megtelt érdeklődő közönséggel, mely türelmesen várta az előadás kezdetét. Két egyfelvonásos, ötletekben és fordulatokban gazdag francia vígjáték került színre, amelyet az elmúlt télen mi is élveztünk. A szereplők egyenként és összesen sikeresen megállták helyüket, jókedvűen, kitűnően játszottak. Méltányolta is a hálás publikum a derék szereplők törekvését: mikor a függöny lehullott, kijutott bőven a tapsokból. Az előadást tánc követte, melyet a fiatalság még a kora reggeli órákban sem akart abbahagyni. Felülfizettek az előadáson: Dr. Kovács Béla, Dr. Reisz Árpád 10—10 K., Gáspár Ernő 5 K., Dr. Darányi Kálmán, Fazekas Pál 2—2 K., Borbás Ernő, N. N., N. N. 1—1 K., N. N. 80 fill., Zimmermann Vilmos, Szabó István, N. N. 20—20 fillért, melyért fogadják az egyesület hálás köszönetét. Ez uton mond az elnökség köszönetet azért a vendégszeretetért, melyben a sárkányi közönség immár másodszor részesítette az egyesületet. Külön köszönetet mond Dombrády Gyula főszolgabírónak, Sárkány községnek, Hochmann Izidor jegyzőnek, a Sárkányi Kaszinónak, az ág. ev. Nőegyletnek, Borbás Ernő és Nernes Gyulának, kik az előadás sikere érdekében támogattak, áldozatot hoz-

tak, és fáradoztak. Köszönetet a szereplőknek is, kik az egyesület érdekében lankadatlan buzgalommal és odaadó tevékenységgel működtek közre, mi által az egyesület vagyonának gyarapításához hozzájárultak.

— **Hogy nagy borkészletünket apasszunk, nagyon mérsékelt áron áruljuk ó-borainkat. Nagyobb vételnél beszerzési áron.** Haner.

— **Városi közgyűlés.** Várostatyánk március hó 30-án délután rendkívüli közgyűlést tartottak, amelyen 28 pontból álló tárgysorozatot tárgyalattak le. A sok, apró-cseprő ügyből kiemelkedik a „várkastély“ ügye, amelynek eldöntését igazán kíváncsian várja a közönség. Legközelebbi lapszámunkban tudósítást fogunk hozni róla.

— **Marin Miklós** alsószombatfalvi kovács-mester a napokban megőrült. A nagy-sebzeni elmeorvosintézetbe szállították. Érdekes, hogy nevezett egyén ez előtt 3 évvel is ugyanott gyógykezeltetett, de onnan mint meggyógyultat elbocsátották.

— **A vártérről.** A vártéren most örvedesebb állapotok uralkodnak, mint 8—10 évvel ezelőtt. Piszkot, személtlerakodó helyet, téglát, cseréptörmeléseket ez idő szerint nem igen látunk a várarkában. Csak a patak, az álló víz az csinál rossz, kellemetlen, bűzös levegőt s a mocsaras víz maláriával fenyegeti, sőt itt-ott megis látogatja az ott lakókat. Különösen nagy bűz van a korcsolya-pavilonról jobbra, amint lemegyünk, ahol a víz egy mély árokban áll már régen, s a vártér északi oldalán a vadkert mentében. Fölhívjuk a hatóság figyelmét, hogy vezettesse le a várarkában álló vizet, minden héten legalább egyszer vizsgálattassa meg a víz lefolyását, hogy be ne duguljon az, egyszóval szüntesse meg az ottani bűz, rossz levegőt! Intézkedést kérünk!

— **Fogy a nép Galacon.** Mint értesültünk, Galacon újév óta tizenegy ember halt meg és kilenc született. Tehát három hónap alatt kettővel több halt meg, ahány született. Ha így halad Galac, szomorú lesz majd az évvégi statisztikája.

— **Versenyárgyalás.** A fogarasi honvéd elemi lőtéren kavics ellenző falak és egyéb helyreállítási munkákra nyilvános versenyárgyalást hirdetnek. Előírányzott költség 9708 korona 76 fillér. Ajánlatok f. évi május hó 6-án délelőtt 9 óráig a brassói 24 honvéd gyalog ezred gazdasági hivatalához Fogarasra címzendők. Ott a részletes feltételek is megtudhatók. Ugyanózt villamos jelző és telefon berendezési munkára is lehet pályázni. Eunnél 4759 kor. 76 fillér a költségelőírányzat és a pályázat benyújtási határideje szintén május 6-án délelőtt 9 órakor jár le.

— **Tanitók fürdője alakulás előtt.** Nincs az országnak egyetlen helysége, ahol ne lenne ismeretes a tanitók társadalmi fürdője, üdülő és gyermek nyaraló-telep szervezése érdekében, a természeti kincsekben oly gazdag bércecs, vadregényes Székelyföld anyavárosából: Székelyudvarhelyről megindított nagy szabású részvénytársasági mozgalom. Miután ezen országos actió célja egy mélyen járó szociális eszme helyes alapon való életre hívása, a köz javára való megteremtése, melynek áldásos kihatását majdan ezeken és ezeken fogják élvezni: ezen üdvös alapítást az ország tanitósága, papi, jegyzői, tisztviselői kara, ugyszintén a községek és városok, mint testületek, szövetkezetek, társadalmi alakulatok,

s a nagy társadalom kebeléből még igen sokan mások is hathatósan támogatják az alapítási tervet meg tett és gyűjtött részvény-jegyzések tömeges beküldésével. Igen, mert a tanítás ez irányú mozgalmával nemcsak a felnőttek számára fog egy, az évek minden szakában használat alatt álló gyógyfürdőt létesíteni, a székelyudvarhelyi Szejke fürdőn, üdülő és nyaraló-telepet a nagybazsonyi Uzonka fürdőn; de a tanuló ifjúság számára egy nagyobb szabású gyermek nyaraló-telep — kolónia — felállítását is célba vette a 25 koronás részvények kibocsátásával. A közegészségügy szolgálatába állítandó hasznos intézmény lesz a tanítók társadalmi fordója, melynek mielőbbi megalakítása valóban közérdek, s így a szervezőkkel együtt arra kérjük olvasóinkat; támogassák azt, az esetleg még kint levő alapítási tervzeteknek részvényjegyzéseikkel, ellátott mielőbbi beküldésével, hogy az alakuló ülés összehívható legyen. Tájékoztatóul, az alapítási tervzetek még üresen is visszaküldendők Gyerkos Mihály igazgató-tanító címére Székelyudvarhely. A gyermek ifjúság és saját magunk testi erejének fejlesztése, egészségünk építése fontos magán, de azzal együtt a közérdek is lévén, siessünk mindnyájan ezen nagy jelentőségű országos alapítás támogatására.

— **Értesítés!** Az összes hírlapok husvétii számára csakis az előjegyzettek számíthatnak elsősorban, miért is kérjük a t. közönséget f. hó 31-ig előjegyeztenni magukat lapunk kiadóhivatalába.

— Csak Mauthner-féle magvakat vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges.

(x) Mily visszataszító látvány egy csunya szeplős, májfoltos, himlőhelyes arc, mily hátrányos az ily külső, mily rossz benyomást tesz a szemlélőre, pedig egy csapással meglet szüntetni, nem kell hozzá más, mint Földes-féle Margit Krème, Margit szappan és Margit powder! Kapható mindenütt. Postán küldi gutori Földes Kelemen, gyógyszerész Arad.

Husvétii parfümök!

legjutányosabb áron kaphatók

THIERFELD DÁVID
könyvkereskedésében.

— **Ásványvíz versenyárban.** A helybeli Thierfeld Lipót cég a hírneves Rápáti ásványvíznek egyedüli nagy raktárát megszerezte és e kitűnő borvizet úgy saját üzletében, mint az összes elárúsító helyeken következő árban árusítja:

kicsinyben:

1 literes üvegjét 20 fillérért,
1/2 " " " 15 " "

nagyban, 50 üveg vételnél:

1 literes üvegjét 18 fillérért,
1/2 " " " 13 " "

tehát az összes egyéb ásványvizeknél olcsóbban.

Nyiltér. *)

Azon kedves ismerőseimnek és barátainak, akiktől Nagy-Enyedre hirtelen történt elköltözködésem miatt személyesen bucsut nem vehettem, ezton szives bucsu üdvözlöketek küldök.

Nagy-Enyed, 1912. III. 26.

Kiucses Elemér mérnök
és felesége.

Tisztelettel felhívom a n. é. közönséget a most csapolt kiváló finom Darlóci-husvétii boraimra.

Tisztelettel

Kohn Sámuel.

Transsylvania szálloda.

*) Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THIERFELD DÁVID.

Hirdetések.

Figyelem: ELADÓ HÁZ! Fogarason, Sterzing-utca 4. szám alatti emeletes bérház, földszintes lakóház, üzlethelyiségek és kert (építőtelek) szabad kézből eladók. Bővebbet: Modjesch Pál urnál Fogarason, vagy a tulajdonosnál: özvegy Tóth Józsefnél Budapesten, Albrecht-ut 8. szám alatt.

Bruckenthal-utca 16-ik (Gagyiféle házzal szemben) számú házak eladók!!
Bővebbet a kiadóhivatalba

HÁZ ELADÓ. Bethlen-utca 1. (jelenlegi Pénzügy-őri laktanya) szabad kézből eladó. Értekezni Goldberger Samunál, Huréz-utca.

Mindennemű olajfestményi képminták, olajfestékek és vászon kapható THIERFELD D.
könyvkereskedésében.

Árverési hirdetés.

A nagyszabeni gör. kel. Consistorium által f. évi március hó 8-án 2690. szám alatt engedélyezett és jóváhagyott terv és költségvetés alapján a nyugoti-felsőszombathelyi gör. kel. iskolának kijavítására f. évi apr. hó 9-én d. u. 2 órakor nyilvános árverés fog tartatni.

Kikiáltási ár 12.524 kor. 84 fillér. Terv, költségvetés és feltételek az egyházi hivatalban megtekinthetők.

Pályázók kötelesek 5% bánatpénzt letétbe helyezni.

Az egyházi presbiterium fenntartja magának azon jogot, hogy azon ajánlatot, melyet legmegbízhatóbbnak tart, elfogadhassa.

Nyug.-felsőszombathely, 1912. márc. 12.
Spiridon Mordon, Chirion Adámón,
lelkész. egyházi jegyző.

EGY FRANKLIN-féle legújabb kiadása kézi LEXIKON új példány, 3 kötet, jutányos áron kapható: THIERFELD DÁVID kereskedésében.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy

réz- és vasbutor gyáramat

ARADON, József főherceg-ut 11. szám és Karolina-utcai sarokházba helyeztem át :: ahol

réz- és vasbutorokat

a legegyszerűbbtől a legmodernebb kivitelben készítek. Rézágákat, mosdóasztalokat és éjjeli szekrényeket márványappal, ruhafogasokat, vasbutorokat, sodrony ágybetéteket és kocsikulcsokat, gyermekágyat és gyermekkocsikat, kerti berendezéseket, tüzes pizsokszekrényeket, faredőnyöket és roletákat önműködő hengerekkel, rugókat és ruganyos árukat a legolcsóbb áron. Vidéki megrendeléseket is pontosan teljesítek.

GARAI KÁROLY

RÉZ ÉS VASBUTOR GYÁRA

ARADON

JÓZSEF-FŐHERCEG-UT 11.

TELEFON 847.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, maradtam illő tisztelettel ::

Alapított 1905-ben.

!! Értesítés !!

Nagyrabecsült vevőimet tisztelettel értesítem, hogy tanulmányutamból visszatértem, 6 heti távolléteim elméleti és gyakorlati szakismereteim gyarapítására használtam fel.

A világhírű „Le Grand Chic” módszer szerint a legkiválóbbat nyújthatom. — Több ruhamegrendelésnél személyesen utazok oda és kérek további szives pártfogást.

Teljes tisztelettel

Gergely Sándor,
Női-divatterme, Lensor 28.

Alapított 1905-ben.

Szép = olcsó!

Csak 3 korona

egy rend férfi-ruha vegyileg tisztítva és gőzzel vasalva!

A fazonért, a pecsét ki nem jövéséért, valamint a ruha meg nem puhulásáért jóállást vállalom, ugyisint a festésért és tisztításért is!

Gyászruhák

24 óra alatt, bármilyen munka 2 nap alatt el lesz intézve. Szives pártfogását kérve, maradjon tisztelettel ::

Vagács János

kelmefestő és vegytisztító.

4 fillérért tisztít **Kolozsvárt.**
bármilyen gallért, kézelőt **Gzink** Vidéki csomagolás
dijtalan!

Kereskedelmi iskolát, vagy akadémiát végzett fiatalember, ki a magyar és német nyelvben teljesen jártas a

PESTI MAGYAR KERESK. BANK

nagyszebeni fiókjánál felvétetik!

Felszerelt ajánlatok a nagyszebeni fiók főnökségéhez intézendők.

A mesterdálnok...

Cipőm szép és tükletes,
Benne járni élvezetes,
Mert ha cipőt szegzek, varrok,
Rajt' van

KAUCSUK SAROK!

Több ezer métermáza a legjobb minőségű szénából eladó Fogarason Dr. SENCHEA JÁNOSNÉNÁL. A vasut közvetlen közelében.

GUTORI FÖLDES KELEMEN

aradi gyógyszerész által készített

Margit-Crème

legjobb arckenőcs, mely 2-3 nap alatt ifjítja és szépíti az arcot.

Margit-Crème egyedüli szer szeplő, májfoltok, pattanások, bőrtka (Mitesser) ráneok, kiütések stb. ellen.

Margit-Crème páratlan szer bőrpattanások, wimmerlik, arc- és kéz-vörösség, napbarnítás ellen.

Margit-Crème bámulatos hatása abban rejlik, hogy bőtre kenve, ez rögtön felveszi és ez okozza azon csodás átalakulást, hogy egy szeplővel, vagy májfolttal fedett arc 2-3 nap alatt fehérré lesz.

Margit-Crème teljesen ártalmatlan, nem zsíros, az arc nem lesz fényes, azért nappal is használható.

A Földes-féle Margit-Crème ára nagy tégely 2 kor., kis tégely 1 korona.

Margit-puder fehér, rózsá vagy crème színben 1 korona 20 fillér.

Margit-szappan darabja 70 fillér.

Csak akkor valódi, ha minden doboz: gutori FÖLDES KELEMEN

gyógyszerész Arad, felirattal és címerrel van ellátva!

Utánzatoktól óvakodjunk.
Kapható: Steinburgi P. Frigyes, dr. Kontesveller Károly, Hermann P. J. gyógyszerésztárában.

+ Gummi +

Legjobb amerikai különlegességek. Tucatja 3, 4, 5, 6, 7 és 8 korona, ha beküld 1.50 fillért bélyegben: kap 6 db. mintát; ha 50 fillért 2 db. mintát bérmentve, diszkrét csomagolásban:

PILLMANN REZSŐ eégtől, BRASSÓ.

Állami felügyelet!

Közhasznú intézet.

**Községek!!
Földbirtokosok**

Jelzálogkölesön. Parcellázás.

**KISBIRTOKOSOK ORSZÁGOS
FÖLDHITELINTÉZETE**

Budapest, V., Géza-utca 2-4.

300 K-tól milliókig

4%

kamat mellett, 25-65 évre utólagos törlesztéssel

kölesönt nyújt.

Kimerítő felvilágosítást ad
**A KISBIRTOKOSOK ORSZ.
FÖLDHITELINTÉZETE**

brassói kerületének képviselője:

dr. zborói Hatala Péter, ügyvéd,
Brassó, Kut-utca 13.
Telefon.

Uri- és hölgykalapok legjutányosabb és legelőnyösebb
:: beszerzési forrása ::

WELTHER JÁNOS

FOGARASON.

Ferencz József-tér 18. sz.

Keresztény-féle házban !!

NÁLAM VÁSÁROLT:

kemény kalapokat díjmentesen igazítottok a fejformához. Cilindereket díjtalanul vasalok. Legujabb uri és hölgy sportsapkák, uri és gyermek szalmakalapok legnagyobb választékban

UJDONSÁGOK:

Uri- és hölgykalapokban párisi és bécsi divat szerint. Legnagyobbaktár sport- és gyermekkalapokban, legolcsóbb és legjobb kivitelben gyermek sport kalap . K 1.40

Bársony K 2.80-tól szállaggal felfelé. !

Javítások uri és női kalapokban minden időben gyorsan és legjobb kivitelben készítettnek.

ELSŐRANGU GYÁRTMÁNYOK

RAKTÁRA!

Női gyászkalapok 24 óra alatt megrendelésre szállítatnak!

EREDETI SINGER „66” a 20. század varrógépe.

Csakisegünk üzleteiben vagy azok ügynökei útján vásároljunk.

SINGER CO. varrógép részvénytársaság.

Fogaras, Ferenc József tér 20. sz.

Egy a fehérneműtöméshez való utasítást tartalmazó füzet
bárkinek ingyen kiadatik!

Ha „Forhin“-nal permetez,

I - SZOR
kevesebb
a gond,
II - SZOR
kevesebb
a munka,
III - SZOR
kevesebb
a munkabér!

mert a »FORHIN« a
sokszorta megjavított
BORDÓI KEVERÉK
kész állapotban.

Erősen tapad a nedves levélre is!
Bármily harmatnál permetezhet
vele. Semmi üledéke nincs!
Számítalan elismerő nyilatko-
zat! Gyártjuk az eddig dr.
Aschenbrandt szabadalm. ké-
pezett Rézkénport s bordói port
is. Kérjen ingyen és bérmentve
leírást a

FORHIN-gyártói Budapest,
VI., Váci-ut 93.

Az egészségnek a legjobb szolgálatot teszi:

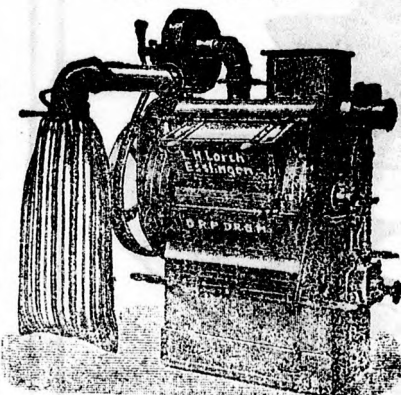
Özv. Engel Vilmosné

legújabb gépe, a tollaknak gözzel való tisztítására és fertőtlenítésére.

A tisztátalan ágynemű, a porral, piszokkal és egyéb fertőző anyaggal telített tollak a legkülönbö-
zőbb betegségeknek forrásai. Ép azért kiválóan ajánlatos, hogy a frissen tépt és a már használt
tollakat időközönként alaposan megtisztítsuk. A tisztításnak eddigi legelőkelőbb módja a **gözzel**
való tisztítás. Igen tisztelt üzletfeleim kívánságára eddigi **vegytisztító és ruhafestő** műhelyemet
kiegészítettem egy:

tolltisztító és fertőtlenítő !!

géppel, amelynek segítségével
üzletfeleim jelenlétében a tol-
lakat minden tisztátalanságtól
megmentem. A tisztítás ered-
ményéről minden dicséretem-
nél ékebben szól m. t. várm.
főorvosunk személyes tapasz-
talon alapuló nagybecsű
nyilatkozata.

A tollak tisztítása kilogrammonként 60 fillérbe kerül!

!! Nagyobb mennyiség tisztításánál előnyösebb árat szabunk !!

Midőn m. t. üzletfeleimnek további bizalmát is kérem,
nem mulaszthatom el jólag ismét szives figyelmüket felhívni:
gőzerőre berendezett ruhafestő és vegytisztító intézetemre.

Kiváló tisztelettel **Özv. Engel Vilmosné.**

Apor-utca 8. sz.

Orvosi nyilatkozat.

A főt jelzett ágytoll tisztító
és mosógép működési eredmé-
nyének személyes megfigyelé-
se alapján ezennel igazolom,
hogy a tollaknak gözzel való
tisztítása által a vízben old-
ható minden rossz anyagot
eltávolíthatunk, megsemmisít-
hetünk minden bacillust és
minden a tollra káros állatkát.
Elismerem, hogy a tollaknak
tisztítása a leghasznosabb
dolgok egyike és feltétlenül
szükséges és ajánlatos, hogy
ugy a frissen tépt tollak,
valamint az ágytollak időköz-
önként, — még ha egészsé-
ges emberek által is használ-
tattak — gözzel tisztítsassanak.

Fogaras, 1910. szept. 10

Dr. Luchmann Henrik,
vármegyei főorvos.

Tavaszi nagy szövet-vásár!

Weiner Mátyás

divatruházában

BUDAPEST, Andrásy-ut 3. szám.

Ezen olcsóságáról országsszerte ismert cégnél
a nagy tavaszi szövetvásár megkezdődött,
mely alkalommal az összes tavaszi újdonságok
meglehető olcsó árakon kerülnek eladásra. U. m.

120 cm. széles gyapju voile mind. színben	1.96
120 " " tavaszi csikos ruhakelmék	5.50
120 " " angol kelmék	2.30
120 " " tavaszi bluz kelmék	1.70
120 " " mosó grenadin	2.30
72 " " selyemszálu ruhavászón	—,58 és —,78
80 " " jól mosható perkalinok	—,42 és —,72
80 " " mosó delainok	—,50 és —,78
80 " " mosó grenadinok	—,58 és —,78
remek minták	1.56 és 1.96
Léghimzések, csipkeszövetek és madeirák	—,58, —,78 és —,96

Taffet camelion és Satin d.schin (szintját-
szó) legújabb bluz- és ruha-újdonság

1.80, 2.70 és 3.30

Leszabott himzett zefir bluz mind. színben 1.50

" fehér himzett selyem batisztbluz 1.96

" selyem ripsz vászonbluz himze-
ve, remek minták minden színben 2.70

Kész csipkebluzok I. II. III. nagyságban

csak fehérben a legjobb szabásuak

(Japán) 1.96, 2.50 és 3.50

Madeira himzett batisztbluz 3., 4. és 5.—

500 drb. 2 m. hosszú selyem schalkendő

fehér alapszínes rózsákkal 2.50

Újdonság! „Monna Lisa“

női szalmakalap a legdivatosabb fazon

minden dísz nélkül viselhető 5.40

A tavaszi és nyári szövet és mosó újdonságok

gazdag választéku mintagyűjteményét vidékre

ingyen és bérmentve küldöm.

20 koronán felüli megrendeléseket bérmentve szállítok.

Házi gomba ellen

egyetlen pusztítószer a

SERPULIT

Megöli a házigombát és
megvédi ellene.

Hatása biztos. Kérjen prospektust Ára olcsó

Gyártja és eladja

SERPULIT R-T. Budapest, VII. ker.,
Damjanics-utca 12.

Főraktár Fogarason

Haupt Dániel vaskereskedő
urnál.

Milliók

használják

KÖHÖGÉS

rekedtség, katarrhus, nyálkásó-
dás göres- és hőckhurut ellen a
**Kaiser-féle MELL-
KARAMELLAT**

a „3 fenyővel.

6050 bizonyítvány orvosok és magáno-
soktól, a biztos eredményért ke-
zeskednek. Kiválóan izle-
tes és jóízű Bonbons.

Csomagja 20 és 40 fill., szelence 60 fill.

Kapható: Hermann P. János, Dr. Kontesvel-
ler Károly, Steinburgi Pildner F. A. urak
gyógyszertárában.

ELSŐ HÉTFALUSI AGYAGIPAR ÉS CSERÉPKÁLYHAGYÁR BÁCSEFALU : BRASSÓMEGYE.

Ajánlja legújabb kivitelű

cserepkályháit és kandalóit,

fűtési képességre és kivitelre teljes szavatosság mellett. Szives megkereséseket elintéz és díjmentesen
költségvetéssel szolgál a kívánt helységek köbtartalmának beküldése után az ügyvezető:

ALBERTFY SÁNDOR = BRASSÓ.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogarason.